

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Tomasz Ślęzak
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa- (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji w K.

przeciwko L. B. i T. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego L. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 stycznia 2015 r., sygn. akt II C 388/14,

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 96 000 (dziewięćdziesiąt sześć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 października 2013 roku, a w pozostałej części powództwo oddala;

2) oddala apelację w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanego L. B. na rzecz Skarbu Państwa-Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Tomasz Ślęzak	SSA Ewa Jastrzębska
---------------------------	-------------------	---------------------

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa (...) Komendant Policji w K. wniósł o zasądzenie od pozwanych L. B. i T. B. solidarnie początkowo 147.700 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 30 kwietnia 2013 roku oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powód wskazał, iż zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 kwietnia 2013 roku mocą którego sąd ten zasądził solidarnie od powoda i pozwanych na rzecz L. S. kwotę 150.000 złotych – powód przelał tą kwotę na konto L. S. w dniu 30 kwietnia 2013 roku. Następnie pismem z dnia 5 września 2013 roku wezwał pozwanych do zapłaty tej kwoty.

Podstawą wezwania był art. 441§3 kc, w okolicznościach tej sprawy odpowiedzialność Skarbu Państwa wynikała z art. 417 kc, natomiast odpowiedzialność pozwanych z art. 415 kc. Ostatecznie powód domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie kwoty 143.900 złotych, gdyż pozwani zapłacili część należności.

Pozwany T. B. wniósł o oddalenie powództwa ponad kwotę 50 000 złotych. W uzasadnieniu wskazał, iż w jego ocenie mając na uwadze solidarną odpowiedzialność w sprawie sygnatura akt IIC 147/10 przez powoda ma on roszczenie zwrotne w stosunku do niego o zapłatę kwoty 50.000 złotych. Nadto pozwany wskazał, iż należność na rzecz L. S. zasądzona została bez odsetek, zatem żądanie powoda w zakresie odsetek nie zasługuje na uwzględnienie.

Pozwany L. B. przyznał okoliczności faktyczne podniesione w pozwie wskazując, że w jego ocenie powód nie ma w stosunku do niego roszczenia zwrotnego o zapłatę całej uiszczonej przez siebie kwoty.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 stycznia 2015r. Sąd Okręgowy w Katowicach:

1. zasądziła od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 143.900 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1.10.2013r.;
2. oddalił powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych za okres od dnia 30.04.2013r. do dnia 30.09.2013r.;
3. umorzył postępowanie w pozostałej części;
4. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 3.600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
5. nakazał pobrać od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 7.385,00 złotych tytułem opłaty od uiszczenia której powód był zwolniony.

Ustalił w uzasadnieniu, iż Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013 roku zasądził solidarnie od powoda i pozwanych na rzecz L. S. kwotę 150 000 złotych Powód przelał tą kwotę na konto L. S. w dniu 30 kwietnia 2013 roku. Następnie powód pismem z dnia 5 września 2013 roku wezwał pozwanych do zapłaty tej kwoty. Pozwani zostali skazani prawomocnym wyrokiem karnym Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 11 lutego 2008 roku w sprawie sygn. akt XXI K227/05 z przestępstwo na szkodę L. S. z art. 157 paragraf 2 kk w zw. z art. 197 paragraf 3 kk . Pozwani przestępstwa tego dopuścili się na służbie co uzasadniało odpowiedzialność Skarbu Państwa na zasadzie art. 417 kc.

dowód: uzasadnienie wyroku w sprawie sygn. akt IIC 147/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie sygn. akt I ACa

Stan faktyczny w sprawie wynika z dokumentów których prawdziwość nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Spór w sprawie dotyczy jedynie kwestii prawnej tj. tego czy podstawą rozliczeń między stronami jako solidarnymi dłużnikami powinien być art. 376 czy 441 kodeksu cywilnego.

Zdaniem sądu pierwszej instancji żądanie powoda jest zasadne. Dłużnikowi solidarnemu, który zaspokoił poszkodowanego, przysługują roszczenia regresowe: może żądać od pozostałych współodpowiedzialnych z nim podmiotów zwrotu odpowiednich, przypadających na nich części świadczenia odszkodowawczego (art. 441§3 kc)

W okolicznościach tej sprawy nie może być żadnych wątpliwości, że pozwani ponoszą odpowiedzialność wobec L. S. na zasadzie winy, zostali bowiem skazani prawomocnym wyrokiem karnym którego treść wiąże sąd cywilny zgodnie z art. 11 kpc.

W tym stanie rzeczy, zdaniem sądu pierwszej instancji pełny regres powoda w stosunku do pozwanych znajduje uzasadnienie w treści art. 441§3 kc. Każdy z pozwanych jest zobowiązany z tego tytułu, co uzasadnia ich odpowiedzialność solidarną wobec powoda. O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono zgodnie z art. 481§1 kc. Roszczenie regresowe po stronie powoda powstało z chwilą wypłaty zadośćuczynienia na rzecz L. S., nie jest to jednak moment od którego powód może domagać się odsetek. Art. 481 kodeksu cywilnego uzależnia początek biegu odsetek od opóźnienia dłużnika.

To natomiast uzależnione jest w tej sprawie od wezwania do zapłaty art. 455 kc, to zaś nastąpiło pismem z dnia 5 września 2013 roku. W piśmie tym powód wezwał pozwanych do zapłaty w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Pozwani wezwania te otrzymali odpowiednio 17 i 16 września co uzasadnia przyjęcie, że od 1 października 2013 roku pozostają w opóźnieniu co uzasadniało zasądzenie odsetek od tej części w której powód daty. W pozostałej części żądanie odsetek zostało przez sąd pierwszej instancji oddalone w punkcie 2 wyroku. W części w której powód cofnął pozew sąd stosownie do treści art. 355 w zw. z art. 203 kpc sąd umorzył postępowanie. O kosztach sąd orzekł zgodnie z art. 100 zd. 2 kpc. Powód uległ jedynie w minimalnej części w zakresie roszczenia odsetkowego. Cofnięcie pozwu natomiast związane było ze spełnieniem świadczenia w trakcie procesu, co uzasadnia przyjęcie że również w części w której postępowanie zostało umorzone powód jest stroną wygrywającą spór.

Od wyroku tego wniosek apelacji pozwany L. B.. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

naruszenie przepisów prawa materialnego, a tu art. 431§2 i 3 kodeksu cywilnego poprzez przyjęcie, że odpowiedzialność pozwanego L. B. względem powoda kształtuje się na gruncie art. 431§2 i 3 kodeksu cywilnego, podczas gdy podstawą rozliczeń i reguł rozliczania między stronami jako wierzycielem solidarnym i dłużnikami należało dokonać na gruncie art. 376§1 k.c.

W konsekwencji wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie na zasadzie art. 386§4 k.p.c. wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz o stosowne rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu zarzucił, że w sprawie wbrew stanowisku sądu pierwszej instancji zamiast art. 431§3 kodeksu cywilnego powinien mieć zastosowanie art. 396§1 kodeksu cywilnego i wobec faktu, że pozwany L. B. zapłacił na rzecz powoda kwotę 50.000 zł, powództwo w stosunku do tego poznanego powinno być oddalone.

W piśmie z dnia 1 marca 2006 roku powód oświadczył, iż pozwany L. B. wpłacił na rzecz żądanego w niniejszym postępowaniu roszczenia łącznie kwotę 50.000 zł, płatność nastąpiła w 11 ratach, z czego ostatnia rata w kwocie 45.400 zł została dokonana w dniu 27 stycznia 2015 roku, natomiast pozwany T. B. w dniu 17 lutego 2016 roku dokonał kolejnej wpłaty w wysokości 400 zł, tym samym łączna kwota uiszczona przez tego pozwanego tytułem należności żądanej pozwem wynosi 4.000 zł.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona jedynie częściowo i to tylko w tej części, w jakiej pozwani spełnili świadczenie po zamknięciu rozprawy przez sąd pierwszej instancji, w pozostałej części jest nieuzasadniona.

Podziela Sąd Apelacyjny dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne oparte w przeważającej części na wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 11 lutego 2008r., sygn. akt XXIK 227/05 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 kwietnia 2013r., sygn. akt I ACa 156/13.

Ustalenia te nie były kwestionowane, zatem Sąd Apelacyjny podziela je i uznaje za własne. Do tych niekwestionowanych ustaleń dodać należało, iż po zamknięciu rozprawy przez sąd pierwszej instancji pozwany L. B. zapłacił powodowi na poczet żądanej pozwem należności w dniu 27 stycznia 2016r kwotę 45.400 zł, łącznie zatem zapłacił 50.000zł, natomiast pozwany T. B. w dniu 17 lutego 2016 roku dokonał kolejnej wpłaty w wysokości 400 zł, tym samym łączna kwota uiszczona przez tego pozwanego tytułem należności żądanej pozwem wynosi 4.000 zł.

Chybione są podnoszone w apelacji zarzuty odnośnie do naruszenia przez sąd pierwszej instancji prawa materialnego. Wbrew zarzutom skarżącego rację ma sąd pierwszej instancji, iż podstawą rozliczeń pomiędzy powodem, a pozwanymi jest art. 441§3 kc, a nie wskazywany przez pozwanego art. 376 kc. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 kwietnia 2013r. sygn. akt I ACa 156/13 zasądzono od powoda Skarbu Państwa (...) Komendanta Policji w K. oraz obu pozwanych solidarnie na rzecz L. S. zadośćuczynienie w kwocie 150.000zł. Pozwani odpowiadali na zasadzie winy – zostali skazani prawomocnym wyrokiem karnym, powód odpowiadał na podstawie art. 417 kc albowiem pozwani popełnili przestępstwo będąc na służbie. Powód zapłacił L. S. zasądzone zadośćuczynienie i żąda jego zwrotu.

Z mocy art. 441§1 kc jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna.

Jeżeli szkoda była wynikiem działania lub zaniechania kilku osób, ten, kto szkodę naprawił, może żądać od pozostałych zwrotu odpowiedniej części zależnie od okoliczności, a zwłaszcza od winy danej osoby oraz od stopnia, w jakim przyczyniła się do powstania szkody (§ 2.)

Natomiast zgodnie § 3 art. 441 kc ten, kto naprawił szkodę, za którą jest odpowiedzialny mimo braku winy, ma zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli szkoda powstała z winy sprawcy.

Zatem z cytowanego wyżej artykułu wynika, że jeżeli obok sprawcy winnego wyrządzenia szkody, za cudzy czyn odpowiada osoba, która nie ponosi winy i to ona naprawiła szkodę, może żądać od sprawcy winnego wyrządzenia szkody pełnego regresu. Takie stanowisko zajął także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 października 2004 r., II CK 35/04, LEX nr 194075.

Wprowadzając do Kodeksu Cywilnego art. 441§3 kc ustawodawca wskazuje, że wprowadzenie innych niż wina zasad odpowiedzialności ma na celu zagwarantowanie poszkodowanemu kompensaty doznanego uszczerbku. Zatem po naprawieniu szkody przez podmiot odpowiadający na zasadzie ryzyka lub na zasadach słuszności, z reguły brak uzasadnienia dla utrzymywania ciężaru odszkodowania po stronie osoby, która nie zawiniła wyrządzenia szkody. Dotyczy to w szczególności przypadków, gdy zachowanie zobowiązanego do zwrotu, oceniane według reguł adekwatnego związku przyczynowego, było wyłączną przyczyną szkody (por. W. Dubis (w:) E. Gniewek, P. Machnikowski, Komentarz, 2013, art. 441, nb 5; A. Koch, Związek przyczynowy jako podstawa odpowiedzialności odszkodowawczej w prawie cywilnym, Warszawa 1975, s. 228 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 441, nb 12).

Skoro więc obaj pozwani odpowiadali na zasadzie winy, a powód był odpowiedzialny za szkodę mimo braku winy, to skoro powód szkodę naprawił może żądać od obu pozwanych odpowiadających na zasadzie winy zwrotu wypłaconej poszkodowanej kwoty, przy czym obaj pozwani odpowiadają względem powoda solidarnie.

Zatem podnoszony przez skarżącego zarzut naruszenia prawa materialnego jest nieuzasadniony, gdyż trafnie sąd pierwszej instancji jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał art. 441§3 kc. Nie ma natomiast w tym stanie faktycznym, wbrew zarzutom skarżącego zastosowania art. 376§1kc.

Wskazać jednocześnie trzeba, że po zamknięciu rozprawy przez sąd pierwszej instancji pojawiły się nowe okoliczności albowiem obaj pozwani uiścili na poczet żądanej pozwem należności dalsze kwoty, pozwany L. B. 45.000zł, pozwany T. B. kolejne 4.000 zł. Łącznie, co zostało przyznane przez powoda pozwany L. B. uiścił kwotę 50.000 zł, pozwany T. B. 4.000 zł. Zatem zasądzoną wyrokiem kwotę należało o uiszczoną przez pozwanych kwotę obniżyć. Obaj pozwani są zobowiązani do zapłaty solidarnie (art. 366 kc) zatem zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałego. Zatem kwoty uiszczone przez obu pozwanych należy zaliczyć na poczet żądanej przez powoda należności. Powód przyznał, że obaj pozwani łącznie zapłacili na poczet należności żądanej pozwem kwotę 54.000zł (50.000zł + 4.000zł) zatem kwotę żadaną pozwem należało obniżyć do kwoty 96.000 (150.000 – 54.000zł). Skoro bowiem pozwani wskazywali, że wpłacone kwoty zapłacili na poczet należności głównej, a powód przyznał, iż kwoty te pozwani na poczet długu wpłacili, jednocześnie nie wskazał zgodnie z art. 451§1 zdanie drugie kc, że zalicza te kwoty na zaległe świadczenia uboczne Sąd Apelacyjny przyjął, że zalicza je na poczet należności głównej, podobnie jak zaliczył powód wpłacone uprzednio w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji przez pozwanych kwoty. Wprawdzie pozwany T. B. nie wniósł apelacji od wyroku, jednakże, zdaniem Sądu Apelacyjnego znalazł tu zastosowanie art. 378§2 kpc i sąd ten z urzędu rozpoznał sprawę także na rzecz współuczestnika T. B., który wyroku nie zaskarżył, gdyż będące przedmiotem zaskarżenia prawa i obowiązki są dla obu pozwanych wspólne. Pozwany T. B. był o terminach rozpraw apelacyjnych zgodnie z art. 378§2 zdanie drugie kpc zawiadomiony.

Reasumując, zaskarżony wyrok należało z mocy art. 386§1 kpc w zw. z art. 387§2 kpc zmienić i obniżyć zasądzoną na rzecz powoda kwotę o zapłaconą część długu. W pozostałej części apelacja na uwzględnienie nie zasługiwała, dlatego też należało ją oddalić na mocy art. 385 kpc. W szczególności trafne było także rozstrzygnięcie o kosztach za pierwszą instancję, powód uległ jedynie w minimalnej części (odsetki za niedługi okres), a obniżenie zasądzonej kwoty i częściowe cofnięcie pozwu było wynikiem spełnienia przez pozwanych świadczenia.

Z tych samych względów obciążono pozwanego L. B. kosztami postępowania apelacyjnego. Pozwany ten przegrał proces, obniżenie zasądzonej wyrokiem kwoty wynika tylko i wyłącznie z faktu częściowego spełnienia świadczenia.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Tomasz Ślęzak	SSA Ewa Jastrzębska
---------------------------	-------------------	---------------------